

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Cdo/152/2018
Identifikačné číslo spisu: 1708202985
Dátum vydania rozhodnutia: 29.01.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Ladislav Górasz
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1708202985.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov 1/ Z. Q. a 2/ N. Q., bývajúcich v P., Q., v dovolacom konaní zastúpených JUDr. Jánom Čarnogurským, advokátom so sídlom v Bratislave, Grösslingova 6-8 a ich nástupcu Z. Z., bývajúceho v K., D., proti žalovaným 1/ Z. N., 2/ T. N., bývajúcim v H., E., 3/ GERONT DSS, s. r. o., IČO: 36 686 409, so sídlom v Trnave, Tamaškovičova 17, 4/ Q. S., s evidovaným trvalým pobytom v M., teraz na neznámom mieste, 5/ Q. N., bývajúcemu v C., N., 6/ P. M. a 7/ Z. M., bývajúcim v P., Q., v dovolacom konaní zastúpeným JUDr. Samuelom Baránikom, advokátom so sídlom kancelárie v Bratislave, Podjavorinskej 7, o určenie vlastníckeho práva, ktorá právna vec bola vedená na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 5C/1042/2008, o dovolaní žalovaných 6/ a 7/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 23. mája 2017 sp. zn. 5Co/166/2016, v znení opravného uznesenia z 11. decembra 2017 sp. zn. 5Co/166/2016, takto

rozhodol:

P r i p ú š ť a, aby do konania na miesto žalobcov 1/ Z. Q. a 2/ N. Q., bývajúcich v P., Q., vstúpil Z. Z., narodený X. K. XXXX, bývajúci v K., D..

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 23. mája 2017 sp. zn. 5Co/166/2016, v znení opravného uznesenia z 11. decembra 2017 sp. zn. 5Co/166/2016, z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Pezinok (ďalej ako „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 13. apríla 2011 č.k. 5C/1042/2008-287 určil, že žalobcovia 1/ a 2/ sú bezpodielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností - rodinného domu súp. č. 501 postaveného na pozemku parc. č. 926/380, pozemku parc. č. 926/120 - zastavané plochy a nádvoria vo výmere 178 m², pozemku parc. č. 926/218 - záhrady vo výmere 322 m² a pozemku parc. č. 926/380 - zastavané plochy a nádvoria vo výmere 208 m², nachádzajúcich sa v katastrálnom území U., zapísaných na liste vlastníctva č. XXXX (ďalej len „sporné nehnuteľnosti“). Žalovaným 1/ až 7/ uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcom 1/ a 2/, na účet ich zástupcu, náhradu trov konania v sume 1 103,51 eur. Súd prvej inštancie vychádzal z toho, že žalobcovia 1/ a 2/ nadobudli uvedené nehnuteľnosti na základe kúpnej zmluvy zo 4. apríla 1998. Tvrdili, že mali finančné problémy s dostavbou domu a preto sa so žalovanými 1/ a 2/ dohodli na pôžičke peňazí v sume 1.500.000 Sk a dňa 8. marca 2007 uzatvorili s nimi „zmluvu o úvere“. Na zabezpečenie „úveru“

žalobcovia 1/ a 2/ sa zaviazali previesť svoje vlastnícke právo k uvedeným nehnuteľnostiam na žalovaných 1/ a 2/ a to ku dňu podpísania „zmluvy o úvere“. V prípade porušenia povinností, najmä však splátkového kalendára, v dôsledku ktorých sa stane úver predčasne splatným, alebo nesplatením úveru, stávajú sa žalovaní 1/ a 2/ definitívne vlastníkami dotknutých nehnuteľností. V ten istý deň, t. j. 8. marca 2007 uzatvorili kúpnu zmluvu, predmetom ktorej boli dotknuté nehnuteľnosti a kúpna cena bol dohodnutá v sume 1 500 000 Sk. Vklad vlastníckeho práva bol povolený 26. marca 2007. Žalobcovia 1/ a 2/ neboli schopní dodržať splátkový kalendár, mali však záujem získať nehnuteľnosti späť a tak využili ponuku žalovaného 3/ uzatvoriť zmluvu o spätnom prevode nehnuteľností so zriadením záložného práva v jeho prospech. Obsahom zmluvy mal byť záväzok žalovaných 1/ a 2/, ako predávajúcich previesť na žalobcov 1/ a 2/, ako kupujúcich vlastnícke právo k nehnuteľnostiam s tým, že kúpnu cenu v sume 2 500 000 Sk uhradí za kupujúcich žalovaný 3/. Zmluvou malo byť zároveň zriadené záložné právo v prospech žalovaného 3/ na zabezpečenie pohľadávky - pôžičky použitej na zaplatenie kúpnej ceny, splatnosť ktorej mala byť dohodnutá na deň 7. október 2007. Predmetom zálohu mali byť dotknuté nehnuteľnosti. Takto navrhnutú kúpnu zmluvu o prevode nehnuteľností spolu so zmluvou o zriadení záložného práva uzavreli žalovaní 1/ a 2/, ako predávajúci, žalobcovia 1/ a 2/, ako kupujúci a žalovaný 3/, ako záložný veriteľ dňa 7. septembra 2007. Vklad do katastra nehnuteľností na základe zmluvy bol povolený 18. septembra 2007. Dňa 19. septembra 2007, teda pred splatnosťou pohľadávky žalovaného 3/, uzavreli žalobcovia 1/ a 2/ ako predávajúci a žalovaný 3/ ako kupujúci, kúpnu zmluvu o prevode nehnuteľností, predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho práva dotknutých nehnuteľností. Kúpna cena bola dohodnutá v sume 2.500.000 Sk so splatnosťou v deň podpisu zmluvy v celosti a v hotovosti. Vklad vlastníckeho práva bol povolený 26. septembra 2007. Deň pred povolením vkladu vlastníckeho práva, t. j. 25. septembra 2007 uzatvoril žalovaný 3/ s dcérou žalobcov 1/ a 2/ ako budúcou kupujúcou zmluvu o budúcej kúpnej zmluve. Predmetom tejto zmluvy bol záväzok žalovaného 3/, že do 15 dní odo dňa podpisu zmluvy o budúcej kúpnej zmluve uzavrie riadnu kúpnu zmluvu a prevedie ňou vlastnícke právo na dcéru žalobcov 1/ a 2/ za kúpnu cenu 2.700.000 Sk. Kúpna cena bola splatná v celosti, prevodom na účet žalovaného 3/, pred podaním návrhu na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Dňa 3. októbra 2007 vyzval žalovaný 3/ dcéru žalobcov 1/ a 2/ ako budúcu kupujúcu na uzatvorenie riadnej zmluvy, ako aj predloženie zmluvy o poskytnutí úveru v lehote 15 dní a upozornil ju na dojednanie o zmluvnej pokute v prípade porušenia ustanovení zmluvy o budúcej zmluve. K uzatvoreniu riadnej kúpnej zmluvy nedošlo, pretože v stanovenej lehote nebola zaplatená kúpna cena ani predložená zmluva o hypotekárnom úvere, z ktorého mala byť kúpna cena zaplatená. Následne boli dotknuté nehnuteľnosti žalovaným 3/ predané žalovanému 4/, ktorý ich previedol na žalovaného 5/, ktorý dotknuté nehnuteľnosti zrekonštruoval, zhodnotil a kúpnu zmluvou z 22. februára 2010 predal žalovaným 6/ a 7/. Súd prvej inštancie predovšetkým ustálil, že žalobcovia 1/ a 2/ majú naliehavý právny záujem na nimi žiadanom určení, pretože súdne rozhodnutie o určení ich vlastníckeho práva bude podkladom na vykonanie zmien v zápisoch katastra nehnuteľností, ktoré teraz svedčia žalovaným 6/ a 7/. Vzhľadom na žalobcami 1/ a 2/ uvádzané rozhodujúce skutočnosti, súd prvej inštancie ako predbežnú otázku riešil otázku platnosti právnych úkonov strán týkajúcich sa označených nehnuteľností, osobitne zmluvy o úvere a kúpnej zmluvy z 8. marca 2007 medzi žalobcami 1/ a 2/ a žalovanými 1/ a 2/, kúpnej zmluvy zo 7. septembra 2007 medzi žalovanými 1/ a 2/ a žalobcami 1/ a 2/ a na túto zmluvu nadväzujúcej zmluvy o zriadení záložného práva z rovnakého dňa medzi žalobcami 1/, 2/ a žalovaným 3/, a kúpnej zmluvy z 19. septembra 2007, ktorú uzavreli žalobcovia 1/ a 2/ so žalovaným 3/ a na túto zmluvu nadväzujúcich ďalších kúpnych zmlúv, účastníkmi ktorých boli žalovaní 3/ až 7/. Dospel k záveru, že predmetné zmluvy sú neplatné. Z hľadiska predmetu konania, keďže žalobcovia 1/ a 2/ svoje vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam prevedené na žalovaných 1/ a 2/ zmluvou z 8. marca 2007 a ďalšou zmluvou zo 7. septembra 2007 získali späť, za nosnú považoval otázku platnosti kúpnej zmluvy z 19. septembra 2007, ktorou previedli svoje vlastnícke právo na žalovaného 3/ (z ktorého bolo následnými kúpnyimi zmluvami prevedené vlastníctvo na ďalších žalovaných). Dospel k záveru, že ostatne uvedená kúpna zmluva je neplatná, a to z niekoľkých dôvodov, a to predovšetkým z dôvodu nedostatku vážnosti vôle žalobcov 1/ a 2/ nehnuteľnosti previesť do vlastníctva žalovaného 3/; z obsahu zmluvy vyplýva, že „jediným cieľom kúpnej zmluvy bolo zabezpečenie pohľadávky odporcu 3/“. Predmetná zmluva je tiež v rozpore s účelom zákona a obchádza ho; „kúpna zmluva bola v skutočnosti zmluvou o pôžičke“, kúpna cena nebola nikdy zaplatená. Zmluva sa naostatok pričila dobrým mravom. Keďže žalovaný 3/ sa nestal vlastníkom sporných nehnuteľností, nemohol platne previesť vlastnícke

právo na žalovaného 4/ a rovnako nemohlo dôjsť k platnému prevodu na ďalších žalovaných, uzavrel súd prvej inštancie.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej ako „odvolací súd“), konajúci o odvolaniach žalovaných 5/, 6/ a 7/, rozsudkom z 12. marca 2013 sp. zn. 5Co/342/2011 zmenil rozsudok súdu prvej inštancie „v napadnutom rozsahu vo veci samej“ tak, že žalobu zamietol. Napadnutý rozsudok v časti o trovách konania zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Stotožnil sa síce so záverom súdu prvej inštancie o tom, že žalobcovia 1/ a 2/ majú naliehavý právny záujem na nimi žiadanom určení, dospel však k záveru, že súd nižšieho stupňa pri posudzovaní „zmluvy o úvere“ a „subsumovanej“ zmluvy o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva uzavretej medzi žalobcami 1/ a 2/ a žalovanými 1/ a 2/ nesprávne posúdil zmluvné dojednania strán. Okrem iného dôvodil, že: „Pri hodnotení zmluvného dojednania, ktoré umožňuje zánik vlastníckeho práva pôvodného vlastníka treba zohľadniť výšku zostatku nesplateného dlhu v čase, keď sa na prevod vlastníckeho práva na veriteľa stane nepodmienečným svojím účelom obsahom ako neplatného úkonu podľa ust. § 39 OZ - nepostupoval súd prvého stupňa dôsledne, keď nezisťoval konkrétne okolnosti prípadu, ktoré sú v danom prípade vysoko špecifické, (nie je možné na tento prípad použiť R NS SR 8 Sžo 17/20007). Ak by sa zaoberal otázkou aký je zostatok nesplateného dlhu navrhovateľov, zistil by, že navrhovatelia splatili splátkami len 300.000 Sk a v zásade od začiatku im muselo byť jasné, že splátkový kalendár zmluvne dohodnutý nebudú môcť dodržať. Pri vôli navrhovateľov uzatvoriť úverovú zmluvu a teda získať peniaze na čokoľvek s vedomím v úverovej zmluve ustanovenej zmluvy o zabezpečovacom prevode práva podľa ust. § 553 OZ a ich samotným uvedomením si, že nie sú schopní dodržať dohodnuté splátky, je nutné konštatovať, že konali s vedomím právnych následkov vyplývajúcich z jednotlivých právnych úkonov a zároveň slobodne, vážne, určitými a zrozumiteľnými a zákonom predpokladanými právnymi úkonmi. Tu je nutné konštatovať, že tak ako úverová zmluva zo dňa 02. 03. 2007 nesie znaky ustanoveného zabezpečovacieho prevodu práva, v nej predpokladaná za týmto účelom uzavretá kúpna zmluva medzi navrhovateľmi a odporcami 1, 2 zo dňa 08. 03. 2007 už tieto znaky nenesie a jedná sa o klasickú kúpnu zmluvu opäť uzatvorenú navrhovateľmi slobodne a vážne za účelom zbaviť sa dlžoby voči odporcom 1, 2. Podstatná okolnosť je aj to, že v tomto štádiu mohli navrhovatelia na základe ponúkutej možnosti uzatvoriť zmluvu o budúcej kúpnej zmluve na predmetné nehnuteľnosti, s tým, že budúcimi predávajúcimi by boli odporcovia 1, 2 a budúca kupujúca dcéra navrhovateľov Z. Q.. Zároveň v reakcii na prednes odporcu 3, na odvolacom pojednávaní odvolací súd konštatuje, že aj keby pre nedostatok podpisu navrhovateľa 1, na kúpnopredajnej zmluve zo dňa 08. 03. 2007 bola táto zmluva neplatná, jednalo by sa o neplatnosť relatívnu, ktorej sa nikto nedovoľoval. Podľa názoru odvolacieho súdu tieto predchádzajúce okolnosti a teda aj označené uzavreté zmluvy, však nie sú podstatné na posudzovanie vlastníctva navrhovateľov k predmetnej nehnuteľnosti, pretože navrhovatelia sa svojím ďalším postupom opäť stali vlastníckymi nehnuteľností a vo svojom pôvodnom návrhu na nariadenie predbežného opatrenia aj sami označovali za neplatnú len kúpnu zmluvu uzatvorenú dňa 19. 09. 2007 medzi navrhovateľmi ako opätovnými vlastníckymi a odporcom 3, ako nadobúdateľom. Je nutné poukázať na to, že navrhovatelia v snahe opätovne získať nehnuteľnosť do vlastníctva opäť s plným vedomím právnych následkov a účinkov právnych úkonov uzavreli kúpnu zmluvu o prevode nehnuteľnosti zo dňa 07. 09. 2007 medzi odporcami 1, 2 ako predávajúcimi a navrhovateľmi ako kupujúcimi so zmluvou o zriadení záložného práva pričom v postavení záložného veriteľa bol odporca 3, ktorý v podstate zaplatil odporcom 1, 2 za navrhovateľov kúpnu cenu nižšiu ako bola výška ich pohľadávky z úverovej zmluvy aj s časťou už nimi splatenou. Takže odporcovia 1, 2 umožnili navrhovateľom si späť kúpiť predmetné nehnuteľnosti, ale celkovo táto možnosť bola predpokladaná a vyplýva aj z pripravenej zmluvy o uzavretí budúcej kúpnej zmluvy medzi odporcami 1, 2 a dcérou navrhovateľov Z. Q.. Súd prvého stupňa nesprávne vyhodnotil túto zmluvu ako keď považoval túto zmluvu za neplatnú podľa ust. § 39 OZ pre jej rozpor z dobrými mravmi. Nesprávne zhodnotil konanie navrhovateľov, ktoré ďalej pokračovalo uzavretím ďalšej kúpnej zmluvy dňa 19. 09. 2007 ako bezpodielových spoluvlastníkov predmetných nehnuteľností kúpnu zmluvu s odporcom 3 ako kupujúcim s kúpnu cenou 2.500.000 Sk splatenou pri podpise zmluvy. Práve túto zmluvu, ako už bolo povedané, navrhovatelia (potom z opatrnosti všetky zmluvy a splnomocnenia) považovali za absolútne neplatný úkon a súd prvého stupňa sa s ich tvrdeniami stotožnil. Nemožno však tento názor považovať za správny a ani konštatovanie súdu prvého stupňa, že jediným účelom záložného práva zriadeného v prospech odporcu 3 bolo jeho nadobudnutie vlastníckeho práva k predmetným

nehnutelnostiam, pretože nie je možné v tomto kontexte opomínať možnosť navrhovateľov predmetnú nehnuteľnosť predať tretej osobe a splatiť pôžičku uzatvorenú v kúpnej zmluve zo dňa 07. 09. 2003 odporcovi 3. Rovnako nie je možné opomínať, že aj po prevedení kúpnu zmluvou zo dňa 19. 09. 2007 nehnuteľnosti z navrhovateľov na odporcu 3 bola uzatvorená medzi odporcom 5 a dcérou navrhovateľov zmluva o budúcej kúpnej zmluve zo dňa 25. 09. 2007 s tým, že ak bude poskytnutý úver v prospech dcéry navrhovateľov, táto odkúpi predmetné nehnuteľnosti späť. Z. Q. - dcéra navrhovateľov, aj bola odporcom 3 vyzvaná na predloženie potvrdenia o schválení úveru a uzavretie kúpnej zmluvy. Aj pri uzatváraní tejto zmluvy boli navrhovatelia slobodní, ich vôľa bola vážna a plne si uvedomovali následky svojho konania, čo potvrdzuje aj ich potvrdenie, že sa necítia byť vlastníkami predmetných nehnuteľností zo dňa 20. 11. 2007. Nesprávny je aj názor súdu prvého stupňa že táto zmluva je neplatná pre svoj rozpor s účelom zákona a obchádzanie zákona, pretože táto zmluva bola vlastne zmluvou o pôžičke. Zmluva o pôžičke bola medzi navrhovateľmi a odporcom 3, uzatvorená skôr a je súčasťou zmluvy zo dňa 07. 09. 2007. Súd prvého stupňa v tomto kontexte ešte poukázal na rozsudok NS SR sp. zn. 29 0do 928/2003, ktorý však nie je možné na daný prípad použiť. V predmetnom rozsudku sa rieši otázka či bola vôbec nejaká suma označená ako pôžička zaplatená, a či sa dlžník zároveň v postavení úpadcu nezbavoval účelovo majetku. Celkovo možno konanie navrhovateľov označiť ako snahu získať finančné prostriedky, pričom nie je dôležité na aký účel, čo sa im počas celého konania nedarilo podľa ich predstáv, keď po každom právnom úkone (prevod na tretiu osobu) zisťovali, že ich nehnuteľnosť je možno predať podľa jej trhovej hodnoty za niekoľkonásobne vyššiu cenu ako boli oni sami schopní. Mali možnosť nehnuteľnosť niekoľkokrát predať vo vlastnom mene, avšak rozhodli sa konať spôsobom už spomenutým s tým, že vždy následne skonštatovali, že nehnuteľnosť bolo možné predať za vyššiu cenu, čo samozrejme vyhodnotili ako nepriaznivý a závadný stav. Je nutné povedať, že navrhovatelia musia niesť riziko svojho rozhodnutia predať nehnuteľnosti v ich vlastníctve, vo vlastnom mene za dohodnutú cenu, aj s vedomím, že tretie subjekty ako nadobúdatelia sú schopné danú nehnuteľnosť predať následne za cenu vyššiu. Nie každý nie celkom výhodný predaj nehnuteľnosti, aj keď ťažko povedať či pre navrhovateľov to bol predaj nevýhodný ak nehnuteľnosti kúpili za 210.000 Sk, automaticky spôsobuje neplatnosť takéhoto úkonu.“

3. Tento rozsudok odvolacieho súdu bol vo výroku, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvej inštancie, zrušený uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj ako „dovolací súd“) z 27. januára 2016 sp. zn. 8Cdo/306/2014 a vec bola odvolaciemu súdu vrátená na ďalšie konanie. Dovolací súd zrušil aj uznesenie súdu prvej inštancie zo 17. apríla 2014 č. k. 5C/1042/2008-462 (o trovách konania). Dôvodom kasačného rozhodnutia dovolacieho súdu vo veci samej bolo, že v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom nebol dostatočne zistený skutkový stav [§ 243b ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O. s. p.“)]; odvolací súd nepostupoval správne pri právnom posúdení zistených rozhodujúcich skutočností. Svoje právne závery, ktoré ho viedli k zmene rozsudku súdu prvej inštancie a k zamietnutiu žaloby, ktorou sa žalobcovia 1/ a 2/ domáhali určenia svojho vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, založil totiž na inom právnom posúdení otázky platnosti jednotlivých zmlúv uzatvorených stranami sporu, ktorú otázku v skutkovom rámci danom individuálnymi okolnosťami preskúmanej veci, bolo potrebné vzhľadom na ich osobitný význam riešiť ako prejudiciálnu. Odvolací súd pritom vzhľadom na svoj čiastkový záver, že žalobcovia 1/ a 2/ sa na základe kúpnej zmluvy zo 7. septembra 2007 uzavreli so žalovanými 1/ a 2/ stali opätovne vlastníkami sporných nehnuteľností, považoval z hľadiska posúdenia opodstatnenosti žaloby za právne významné iba posúdenie otázky platnosti kúpnej zmluvy z 19. septembra 2007 medzi žalobcami 1/ a 2/ a žalovaným 3/, ktorú posúdil tak, že predmetná zmluva nemá vady majúce za následok jej neplatnosť. Po rekapitulácii sledu jednotlivých právnych úkonov strán, predmetom ktorých boli sporné nehnuteľnosti, dovolací súd ustálil, že odvolací súd ponechal bez povšimnutia vecnú a časovú súvislosť jednotlivých právnych úkonov strán, ktorá mala podľa dovolacieho súdu rozhodujúci význam pre konečné právne posúdenie veci. Uviedol, že žalobcovia 1/ a 2/ a žalovaní 1/ a 2/ uzavreli 8. marca 2007 „zmluvu o úvere v zmysle § 497 a nasl. Obchodného zákonníka“. V bode III zmluvy (Zabezpečenie úveru) je uvedené, že „dlžník na zabezpečenie splatenia úveru, jeho príslušenstva a všetkých ostatných poplatkov a platieb, ktoré je podľa tejto zmluvy povinný znášať, sa zaväzuje previesť kúpnu zmluvou v prospech veriteľa vlastnícke práva k nehnuteľnosti [...]“. V rovnaký deň uzavreli uvedené strany aj kúpnu zmluvu, predmetom ktorej boli sporné nehnuteľnosti. Kúpna cena bola

dohodnutá v sume 1 500 000,-Sk. Podľa dovolacieho súdu z kontextu uvedených zmlúv, okolností ich uzavretia, najmä vzhľadom na poukaz v zmluve o úvere, že „na zabezpečenie splatenia úveru“ so všetkým jeho príslušenstvom sa dlžníci zaväzujú previesť vlastníctvo k sporným nehnuteľnostiam na veriteľov, nepochybne vyplýva, že kúpna zmluva bola uzavretá za účelom zabezpečenia zmluvy o „úvere“. Podľa dovolacieho súdu nebolo rozumných dôvodov pre záver prijatý odvolacím súdom, že „jedná sa o klasickú kúpnu zmluvu“. Takýto záver podľa dovolacieho súdu nie je možné vyvodiť iba z toho, že kým zmluva o „úvere“ z 2. marca 2007 (v skutočnosti bola táto zmluva uzavretá 8. marca 2007, poznámka dovolacieho súdu) „nesie znaky ustanoveného zabezpečovacieho prevodu práva, v nej predpokladaná za týmto účelom uzavretá kúpna zmluva medzi žalobcami 1/ a 2/ a žalovanými 1/ a 2/ z 8. marca 2007 už tieto znaky nenesie“. Dovolací súd poznamenal, že na inom mieste v dôvodoch svojho rozhodnutia (str. 17, tretí odsek, prvá veta) odvolací súd naostatok ani nepopieral, že kúpna zmluva má povahu zabezpečovacia keď uviedol, že „súd prvej inštancie správne vyhodnotil aj zmluvu o úvere uzatvorenú medzi žalobcami 1/ a 2/ a žalovanými 1/ a 2/, ako aj subsumovanú zmluvu o zabezpečovacom prevode práva“. Podľa dovolacieho súdu bol nenáležitý aj záver odvolacieho súdu ohľadne platnosti tejto kúpnej zmluvy, že žalobcovia 1/ a 2/ uzatvorili kúpnu zmluvu „slobodne a vážne za účelom zbaviť sa dlžoby voči žalovaným 1/ a 2/“ [splatnosť ktorej v čase uzavretia kúpnej zmluvy ani nenastala (podľa čl. II zmluvy o „úvere“ splatnosť dlhu bola stanovená „do 08. 09. 2008 za podmienky, že nedôjde k predčasnej splatnosti úveru“ podľa čl. V zmluvy)]. Nebola podstatnou z hľadiska posúdenia platnosti tejto zmluvy odvolacím súdom uvádzaná skutočnosť, že „v tomto štádiu mohli žalobcovia 1/ a 2/ na základe ponúknutej možnosti uzatvoriť zmluvu o budúcej kúpnej zmluve na predmetné nehnuteľnosti, s tým, že budúcimi predávajúcimi by boli žalovaní 1/ a 2/ a budúca kupujúca dcéra žalobcov 1/ a 2/ Z. Q.“. Vzhľadom na okolnosti prípadu, najmä čas uzavretia kúpnej zmluvy (v rovnaký deň ako bola uzavretá zmluva o „úvere“), za nenáležitú považoval dovolací súd napokon aj argumentáciu odvolacieho súdu, že pre posúdenie veci bol významný zostatok nesplateného dlhu vzniknutého poskytnutým „úverom“, z ktorého navrhovatelia 1/ a 2/ splatili len 300 000,-Sk. Dovolací súd poukázal na svoj rozsudok sp.zn. 2MCdo/2/2006 [podľa ktorého "kúpna zmluva", ktorá bola uzavretá, aby pohľadávka záložného veriteľa mohla byť v prípade, že ju dlžník neuspokojí, uspokojená tým, že na veriteľa prejde vlastníctvo predmetu "kúpy", je neplatná, pretože obchádza zákon (§ 39 Občianskeho zákonníka). Obchádzanie zákona spočíva vo vylúčení záväzného pravidla zámerným použitím prostriedkov, ktoré sami osebe neodporujú výslovnému zákazu zákona, ale svojimi dôsledkami odporujú zákonu (in fraudem legis)] a na rozhodnutie sp. zn. 1 Cdo 96/1995 [podľa ktorého absolútna neplatnosť právneho úkonu (negotium nullum) nastáva bez ďalšieho priamo zo zákona (ex lege), v dôsledku čoho sa hľadá na absolútne neplatný úkon tak, ako keby nebol nikdy urobený. Absolútne neplatný právny úkon nepôsobí právne následky ani v prípade, že na jeho základe už bolo kladne rozhodnuté o vklade vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností]. Vychádzajúc z týchto rozhodnutí dovolací súd ďalej dôvodil, že absolútna neplatnosť kúpnej zmluvy z 8. marca 2007 teda nastala bez ďalšieho priamo zo zákona (ex lege), v dôsledku čoho sa hľadelo na tento absolútne neplatný úkon tak, ako keby nebol nikdy urobený. Nepôsobil právne následky, a to napriek tomu, že na jej základe už bolo kladne rozhodnuté o vklade vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností v prospech žalovaných 1/ a 2/. Neplatnosť tejto kúpnej zmluvy mala potom nepochybne relevanciu pre posudzovanie platnosti ďalších právnych úkonov, ktorými sa nakladalo s dotknutými nehnuteľnosťami. Žalobcovia 1/ a 2/ nestatili na základe kúpnej zmluvy z 8. marca 2007 svoje vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam. Žalovaní 1/ a 2/ preto kúpnu zmluvu zo 7. septembra 2007 nemohli na nich (spätne) platne previesť vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam. Odvolací súd vychádzajúc z iného, nesprávneho právneho názoru na platnosť vyššie uvedených zmlúv už potom neposudzoval platnosť ďalších zmlúv strán z vyššie uvedených hľadísk. Preto opomenul, že aj záložné právo môže vzniknúť len vtedy, ak platne vznikla tiež pohľadávka, na zabezpečenie ktorej má slúžiť. Ak pohľadávka, pre ktorú bolo záložné právo zriadené, v skutočnosti platne nevznikla (napr. preto, že zmluva, podľa ktorej mala pohľadávka vzniknúť, je neplatná), nie je tu ani záložné právo, aj keby samotná záložná zmluva bola bezvadná a aj keby podľa nej došlo k vkladu záložného práva do katastra nehnuteľností. Indikoval preto, že v ďalšom konaní, na ktoré bola vec vrátená, malo byť úlohou odvolacieho súdu posúdiť vplyv vyššie uvedených záverov na platnosť kúpnej zmluvy z 19. septembra 2007 uzavretej žalobcami 1/ a 2/ ako predávajúcimi a žalovaným 3/ ako kupujúcim. Doterajší záver odvolacieho súdu, že uvedená kúpna zmluva je platná vychádzal podľa dovolacieho súdu zo skutočností, ktoré neboli významné z hľadiska jej platnosti. Za

skutočnosti majúce relevanciu pre vadnosť či bezvadnosť zmluvy dovolací súd nepovažoval konštatáciu odvolacieho súdu, že „nie je možné v tomto kontexte opomínať možnosť žalobcov 1/ a 2/ predmetnú nehnuteľnosť predať tretej osobe a splatiť pôžičku uzatvorenú v kúpnej zmluve zo 7. septembra 2003 žalovanému 3/ a že rovnako nebolo možné opomínať, že aj po prevedení kúpnu zmluvou z 19. septembra 2007 nehnuteľnosti zo žalobcov 1/ a 2/ na žalovaného 3/ bola 25. septembra 2007 uzatvorená medzi žalovaným 3/ a dcérou žalobcov 1/ a 2/ zmluva o budúcej kúpnej zmluve“. Pre záver o absolútnej neplatnosti zmluvy nebol podľa dovolacieho súdu významný poukaz odvolacieho súdu na „potvrdenie“ žalobcov 1/ a 2/ z 20. novembra 2007, že sa necítia byť vlastníkami predmetných nehnuteľností.

4. Žalovaní 6/ a 7/ sa v podaní z 30. júna 2016, súdu doručenom 4. júla 2016 (č. l. 493/A,B,C), vyjadrili k uzneseniu dovolacieho súdu a v súvislosti s jeho závermi poukázali na výpoveď konateľa žalovaného 3/ v spore a navrhli doplniť dokazovanie jeho opätovným výsluchom a ďalšími listinnými dôkazmi.

5. V ďalšom podaní z 20. decembra 2016, odvolaciemu súdu doručenom 22. decembra 2016 (č. l. 496-503 spisu), žalovaní 6/ a 7/, reagujúc na výzvu odvolacieho súdu zo 6. decembra 2016, aby sa vyjadrili k uzneseniu dovolacieho súdu z 27. januára 2016 sp. zn. 8 Cdo 306/2014 a prípadne navrhli ďalší procesný postup, sa obsérne vyjadrili k otázke platnosti zmlúv a k ich dobromyseľnosti pri ich uzavretí a poukázali na nálezy ústavného súdu zn. IV. ÚS 340/2012 a zn. I. ÚS 549/2015 (bod II. vyjadrenia) a navrhli vykonanie (zopakovanie) ďalších dôkazov (bod III. vyjadrenia).

6. Odvolací súd potom rozsudkom z 23. mája 2017 sp. zn. 5Co/166/2016, v znení opravného uznesenia z 11. decembra 2017 sp. zn. 5Co/166/2016, pripustil späťvzatie žaloby voči žalovaným 1/ až 5/ a konanie voči týmto stranám sporu zastavil a rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Žalobcom 1/ a 2/ priznal náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. V odôvodnení svojho rozsudku, okrem podrobného zopakovania obsahu napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie, uvedenia skutkových tvrdení a právnych argumentov strán sporu včítane vyjadrenia žalovaných 6/ a 7/ k zrušujúcemu rozhodnutiu dovolacieho súdu a ich vyjadrenia a zdôvodnenia zastavenia konania voči žalovaným 1/ až 5/, na vecné odôvodnenie rozhodnutia o veci samej (iba) uviedol: „Súd prvej inštancie vo veci samej riadne zistil skutkový stav veci, vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 185 ods. 1, 2, 3 C. s. p.) z hľadiska posúdenia opodstatnenosti návrhu, výsledky vykonaného dokazovania správne zhodnotil (§ 191 C. s. p.) a na ich základe dospel k správnym skutkovým a právnym záverom, ktoré v napadnutom rozhodnutí aj náležite, jasne a výstižne odôvodnil (§ 220 ods. 1, 2 C. s. p.). Odvolací súd v odvolacom konaní po zrušení jeho rozhodnutia Najvyšším súdom Slovenskej republiky postupoval v zmysle ust. § 387 ods. 2 C. s. p. a pri svojom rozhodovaní postupoval v súlade s právnym názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako súdu dovolacieho s ohľadom na ust. § 455 C. s. p.“

7. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu žalovaní 6/ a 7/ podali dovolanie argumentujúc, že v konaní došlo k vade uvedenej v ustanovení § 420 písm. f/ CSP (časť A písm. i dovolania). Napadnutý rozsudok navyše spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci v takej právnej otázke významnej pre rozhodnutie veci, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (časť B písm. i dovolania). Podľa žalovaných 6/ a 7/ odvolací súd svojím nesprávnym procesným postupom im znemožnil, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Totižto odvolací súd v napadnutom rozhodnutí, vydanom po zrušení jeho predchádzajúceho rozhodnutia dovolacím súdom a vrátení veci na ďalšie konanie, porušujúc svoju kasačnú väzanosť rozhodnutím nadriadeného súdu, bez doplnenia podľa dovolacieho súdu nedostatočne zisteného skutkového stavu veci, vyhlásil svoj nový rozsudok. Odvolací súd takýmto postupom porušil ich legitímne očakávanie, že v ďalšom konaní bude postupovať v súlade s právnym názorom vysloveným v zrušujúcom rozhodnutí dovolacieho súdu, o to viac, že ich pred svojím rozhodnutím vyzval, aby sa vyjadrili k rozhodnutiu dovolacieho súdu a navrhli ďalší procesný postup v spore. Tvrdia, že odvolací súd tak naplnil pojem nesprávneho procesného postupu, ktorým im znemožnil, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v „obnovenom“ odvolacom konaní, čím došlo k porušeniu ich práva na spravodlivý proces. Rozsudok odvolacieho súdu neobsahuje žiadne odôvodnenie toho, prečo odvolací súd nepovažoval ich odvolanie za opodstatnené, ako vec posúdil po skutkovej a právnej stránke a

nevysvetlil ani najzákladnejšie dôvody, na ktorých založil svoje rozhodnutie. Žalovaní 6/ a 7/ tiež namietajú spôsob ako odvolací súd rozhodol o zastavení konania voči žalovaným 1/ až 5/, keď im nebolo späťvzatie žaloby voči týmto žalovaným vopred doručené na vyjadrenie k tomuto procesnému úkonu žalobcov 1/ a 2/. Za rovnako nesprávny, zmätočný a rozporný s odôvodnením, považujú žalovaní 6/ a 7/ výrok napadnutého rozsudku o trovách konania. Žalovaní 6/ a 7/ v ďalšom vymedzili dovolací dôvod spočívajúci podľa nich v nesprávnom právnom posúdení veci zdôrazňujúc, že pri nadobúdaní sporných nehnuteľností konali v dobrej viere.

8. Ostatné strany sporu sa k dovolaniu žalovaných 6/ a 7/ nevyjadrili.

9. V priebehu dovolacieho konania žalobcovia 1/ a 2/ previedli sporné nehnuteľnosti kúpnu zmluvou, na základe ktorej bol povolený vklad do katastra nehnuteľností rozhodnutím z 15. marca 2018 č. V-1672/2018, na kupujúceho JSM-Pannonica, Kft, so sídlom v Maďarsku, Budapešť, Üllői út 645, a ten kúpnu zmluvou, na základe ktorej bol povolený vklad do katastra nehnuteľností rozhodnutím z 26. septembra 2018 č. V-8177/2018, na kupujúceho Z. Z., narodeného X. K. XXXX, bývajúceho v K., D..

10. Dňa 5. novembra 2018 žalovaní 6/ a 7/ podali návrh na zmenu subjektu konania na strane žalobcov 1/ a 2/ dôvodiac, že po začatí dovolacieho konania nastala právna skutočnosť, s ktorou sa spája prevod práv a povinností, o ktorých sa koná. Za takú skutočnosť označili kúpne zmluvy uvedené vyššie v bode 9. tohto uznesenia.

11. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“), po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 427 ods. 1 CSP) a na to oprávnenými stranami sporu (§ 424 CSP) zastúpenými advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), považoval predovšetkým za potrebné sa vyrovnáť s návrhom žalovaných 6/ a 7/, aby do konania na miesto žalobcov 1/ a 2/ vstúpil Z. Z., bývajúcí v K., D., ktorému v katastri nehnuteľností nateraz svedčí vlastníctvo k sporným nehnuteľnostiam. Po preskúmaní návrhu a jeho príloh (najmä výpisu z listu vlastníctva č. XXXX) dospel dovolací súd k záveru, že sú dané dôvody, aby návrhu žalovaných 6/ a 7/ na zmenu subjektov na strane žalobcov bolo vyhovené.

12. Na konanie na dovolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak (§ 438 ods. 1 CSP). Na dovolacie konanie sa nepoužijú ustanovenia o pristúpení subjektov, o zmene a späťvzatie žaloby a o vzájomnej žalobe (§ 438 ods. 2 CSP).

13. Ustanovenia § 79 a § 80 CSP sú spoločne označené ako „Pristúpenie a zmena subjektov“; § 79 CSP je označený ako „Pristúpenie“, § 80 CSP je označený ako „Zmena“. Ustanovenie § 80 CSP, ktoré sa týka zmeny subjektov, nie je v § 438 ods. 2 CSP uvedené medzi ustanoveniami, ktoré v dovolacom konaní nemožno „primerane“ použiť. Podobne nebola ani podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 (§ 243c O. s. p. v spojení s § 92 ods. 2 O. s. p.) vylúčená možnosť, aby v dovolacom konaní došlo k zmene účastníka (porovnaj uznesenie najvyššieho súdu z 11. októbra 2017 sp. zn. 3Cdo/90/2017).

14. Ak po začatí konania nastala právna skutočnosť, s ktorou sa spája prevod alebo prechod práv alebo povinností, o ktorých sa koná, môže žalobca navrhnúť, aby do konania na jeho miesto alebo na miesto žalovaného vstúpil ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené alebo na koho prešli (§ 80 ods. 1 CSP). Súd vyhovie návrhu podľa odseku 1, ak sa preukáže, že po začatí konania došlo k prevodu alebo prechodu práva alebo povinnosti, a ak s tým súhlasí ten, kto má vstúpiť na miesto žalobcu. Právne účinky spojené s podaním žaloby zostávajú zachované (§ 80 ods. 2 CSP). Ten, kto vstupuje do konania, prijíma stav konania ku dňu jeho vstupu (§ 80 ods. 3 CSP).

15. Z ustanovení citovaných v bode 14. síce vyplýva, že návrh na zmenu subjektu konania môže podať len žalobca, podľa názoru dovolacieho súdu ale uvedené bezvýhradne neplatí v dovolacom konaní. Dovolací súd v súvislosti s týmto záverom poukazuje na už vyššie, v bode 12., citované ustanovenie § 438 ods. 1 CSP, podľa ktorého na konanie na dovolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak. Podľa najvyššieho súdu strana

sporu, na základe procesného úkonu ktorej sa začína osobitné konanie o dovolaní, je v dovolacom konaní v procesnej pozícii obdobnej pozícii žalobcu v „základnom, sporovom konaní. Z logiky veci vyplýva, že je potrebné pozíciu žalobcu v konaní na súde prvej inštancie a dovolateľa v dovolacom konaní de facto stotožňovať, pričom je irelevantné, či dovolanie podáva osoba v pozícii žalobcu alebo žalovaného. Iný záver by spôsobil celkom nedôvodnú nerovnosť strán; kým žalobca ako dovolateľ by bol oprávnený chrániť svoje práva návrhom na zmenu, žalovanému ako dovolateľovi by takéto právo nesvedčalo (k tomu pozri napr. Števíček, M.: Procesné nástupníctvo v civilnom práve procesnom, EPOS, Bratislava, 2008, s. 49: „Nie je nám zrejmé, prečo rovnakým oprávnením spočívajúcim v legitimácii navrhnúť zmenu účasti nedisponuje aj odporca. V záujme práva na spravodlivý proces je zaujímavé zamýšľať sa, či týmto ustanovením nie je navrhovateľ podstatným spôsobom v konaní zvýhodnený, čo je v zmysle štrasburskej judikatúry (teda judikatúry ESĽP) krajne neprípustné. Skôr by sme sa prihovárali za rovnakú možnosť aj pre odporcu, lebo v kontradiktórnom konaní majú mať procesné strany v zásade rovnakú možnosť vlastnou procesnou aktivitou ovplyvňovať priebeh konania vo svoj prospech“ a Mgr. Peter Toth-Vaňo: Prevod vlastníctva pred rozhodnutím dovolacieho súdu, nemo plus iuris a § 456 CSP, Justičná revue 2/2017: „Podľa § 80 ods. 1 CSP pritom môže návrh na zmenu subjektu podať len žalobca. V zmysle § 438 ods. 1 CSP sa však na konanie na dovolacom súde použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie primerane, pokiaľ nie je ustanovené niečo iné. Domnievame sa preto, že nie je dôvod, pre ktorý by sme nemohli na dovolateľa bezvýhradne (t. j. bez ohľadu na to, či vystupuje na strane žalobcu alebo žalovaného) aplikovať ustanovenia o konaní na súde prvej inštancie, ktoré sa vzťahujú na osobu, ktorá podáva žalobný návrh. Práve naopak - s ohľadom na logiku veci by malo byť nevyhnutné pozíciu žalobcu v konaní na súde prvej inštancie a dovolateľa v dovolacom konaní de facto stotožňovať, pričom je irelevantné, či dovolanie podáva osoba v pozícii žalobcu alebo žalovaného. Opačný náhľad by spôsobil celkom nedôvodnú nerovnosť strán.“).

16. Nevyhnutnou súčasťou rozhodovacej činnosti súdov zahŕňajúcej aplikáciu abstraktných právnych noriem na konkrétne okolnosti individuálnych prípadov je zisťovanie obsahu a zmyslu právnej normy uplatňovaním jednotlivých metód právneho výkladu. Ide vždy o metodologický postup, v rámci ktorého nemá žiadna z výkladových metód absolútnu prednosť, pričom jednotlivé uplatnené metódy by sa mali navzájom dopĺňať a viesť k zrozumiteľnému a racionálne zdôvodnenému vysvetleniu textu právneho predpisu. Pri výklade a aplikácii ustanovení právnych predpisov je nepochybne potrebné vychádzať prvotne z ich doslovného znenia. Súd však nie je doslovným znením zákonného ustanovenia viazaný absolútne. Môže, ba dokonca sa musí od neho (od doslovného znenia právneho textu) odchyliť v prípade, keď to zo závažných dôvodov vyžaduje účel zákona, systematická súvislosť alebo požiadavka ústavne súladného výkladu zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov (čl. 152 ods. 4 ústavy). Samozrejme, že sa v takýchto prípadoch musí zároveň vyvarovať svojvôle (arbitrárnosti) a svoju interpretáciu právnej normy musí založiť na racionálnej argumentácii. V prípadoch nejasnosti alebo nezrozumiteľnosti znenia ustanovenia právneho predpisu (umožňujúceho napr. viac verzii interpretácie) alebo v prípade rozporu tohto znenia so zmyslom a účelom príslušného ustanovenia, o ktorého jednoznačnosti niet pochybnosti, možno uprednostniť výklad e ratione legis pred doslovným gramatickým (jazykovým) výkladom. Viazanosť štátnych orgánov zákonom v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy totiž neznamená výlučnú a bezpodmienečnú nevyhnutnosť doslovného gramatického výkladu aplikovaných zákonných ustanovení. Ustanovenie čl. 2 ods. 2 ústavy nepredstavuje iba viazanosť štátnych orgánov textom, ale aj zmyslom a účelom zákona (III. ÚS 341/07, III. ÚS 72/2010, III. ÚS 307/2012).

17. Vychádzajúc z vyššie uvedených záverov dovolací súd vyhovel návrhu dovolateľov, žalovaných 6/ a 7/ a pripustil, aby do konania na miesto žalobcov 1/ Z. Q. a 2/ N. Q., bývajúcich v P., Q., vstúpil Z. Z., narodený X. K. XXXX., bývajúcí v K., D..

18. Dovolací súd potom skúmajúc splnenie podmienok prípustnosti dovolania dospel k záveru, že dovolanie žalovaných 6/ a 7/ je prípustné (a zároveň aj dôvodné).

19. Žalovaní 6/ a 7/ vyvodzujú prípustnosť (a súčasne aj dôvodnosť) dovolania predovšetkým z toho, že odvolací súd svojím nesprávnym procesným postupom im znemožnil, aby uskutočňovali im patriace

procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP.

20. Citované ustanovenie zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Za znemožnenie strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP, treba považovať aj taký postup súdu, ktorým sa strane odmieta možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a ktorým dochádza k odmietnutiu spravodlivosti (denegatio iustitiae), keď súdom prijaté závery nemajú svoj racionálny základ v interpretácii príslušných ustanovení právnych predpisov a teda sú svojvoľné a neudržateľné a keď rozhodnutie súdu neobsahuje žiadne dôvody alebo ak v ňom absentuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie vo veci, prípadne, ak argumentácia obsiahnutá v odôvodnení rozhodnutia je natoľko vnútorne rozporná, že rozhodnutie ako celok je nepresvedčivé.

21. Ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že sudy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že sudy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. García Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

22. Rovnako, podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami, na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

23. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť, je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá so všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj so špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i

prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP.

24. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

25. Rozhodnutie je nepreskúmateľné vtedy, keď jeho písomné vyhotovenie neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu (porovnaj závery vyplývajúce zo stanoviska občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 3. decembra 2015, publikovaného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 1/2016 pod č. 2). Za nedostatok zásadného vysvetlenia dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu treba považovať predovšetkým úplnú absenciu dôvodov vysvetľujúcich právny záver súdu v otázke, od riešenia ktorej bola závislá opodstatnenosť uplatneného nároku, ako aj vnútornú rozpornosť odôvodnenia rozhodnutia, priečiacu sa pravidlám logického uvažovania.

26. V preskúmvanej veci došlo podľa názoru dovolacieho súdu postupom odvolacieho súdu k naplneniu znakov vady podľa § 420 písm. f/CSP spočívajúcej v nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozhodnutia v podstatných otázkach, od ktorých záviselo správne rozhodnutie veci.

27. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku detailne uviedol obsah odvolaním žalovaných 5/, 6/ a 7/ napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie (body 1. až 20. napadnutého rozsudku), skutkové tvrdenia a právne argumenty strán sporu včítane vyjadrení žalovaných 6/ a 7/ k zrušujúcemu rozhodnutiu dovolacieho súdu a ich vyjadrenia (body 24. až 28. napadnutého rozsudku), vysporiadal sa so späťvzatím žaloby voči žalovaným 1/ až 5/ (body 29. až 35.), ale na faktické odôvodnenie svojho rozhodnutia vo veci samej uviedol iba to, že: „Súd prvej inštancie vo veci samej riadne zistil skutkový stav veci, vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 185 ods. 1, 2, 3 C. s. p.) z hľadiska posúdenia opodstatnenosti návrhu, výsledky vykonaného dokazovania správne zhodnotil (§ 191 C. s. p.) a na ich základe dospel k správnym skutkovým a právnym záverom, ktoré v napadnutom rozhodnutí aj náležite, jasne a výstižne odôvodnil (§ 220 ods. 1, 2 C. s. p.). Odvolací súd v odvolacom konaní po zrušení jeho rozhodnutia Najvyšším súdom Slovenskej republiky postupoval v zmysle ust. § 387 ods. 2 C. s. p. a pri svojom rozhodovaní postupoval v súlade s právnym názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako súdu dovolacieho s ohľadom na ust. § 455 C. s. p.“ (body 38.-39. napadnutého rozhodnutia).

28. Takéto odôvodnenie napadnutého rozsudku odvolacieho súdu neobsahuje ani elementárne vysvetlenie toho, prečo považoval odvolací súd odvolanie žalovaných 6/ a 7/ za neodôvodnené a ako sa vysporiadal s ich návrhmi na doplnenie dokazovania.

29. Vzhľadom na procesný postup odvolacieho súdu po doručení rozhodnutia dovolacieho súdu, ktorým bolo jeho skoršie rozhodnutie zrušené a vec bola vrátená na ďalšie konanie, v rámci ktorého vyzval strany sporu, aby sa vyjadrili k rozhodnutiu dovolacieho súdu a prípadne navrhli ďalší procesný postup a na následné procesné návrhy žalovaných 6/ a 7/ (viď body 4. a 6.) a jeho viazanosť odvolacieho súdu názorom dovolacieho súdu vysloveným v zrušujúcom rozhodnutí, bolo legitímnym očakávaním žalovaných 6/ a 7/, že odvolací súd bude postupovať v intenciách rozhodnutia dovolacieho súdu, resp. v prípade jeho nerešpektovania riadne odôvodní svoj ďalší procesný postup a že sa vysporiada aj s ich skutkovými a právnymi tvrdeniami a procesnými návrhmi. Odvolací súd v napadnutom rozhodnutí vôbec neuviedol, z akého dôvodu sa v ďalšom konaní neriadil závermi dovolacieho súdu zaujatými v jeho uznesení z 27. januára 2016 sp. zn. 8 Cdo 306/2014 a neposúdil platnosť kúpnej zmluvy z 19.

septembra 2007 uzavretej žalobcami 1/ a 2/ ako predávajúcimi a žalovaným 3/ ako kupujúcim v intenciách týchto záverov, ani sa jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom nevyrovnal ani len s najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a neuviedol žiadne dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov.

30. Podľa dovolacieho súdu odvolací súd sa v odôvodnení napadnutého rozsudku protirečivo uvádza, že učinil zadosť aj svojej povinnosti byť viazaný právnym názorom dovolacieho súdu v zmysle ustanovenia § 455 CSP, súčasne však obmedzuje (len) na konštatovanie správnosti skutkových a právnych záverov súdu prvého stupňa („Odvolací súd v odvolacom konaní po zrušení jeho rozhodnutia Najvyšším súdom Slovenskej republiky postupoval v zmysle ust. § 387 ods. 2 C. s. p. a pri svojom rozhodovaní postupoval v súlade s právnym názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako súdu dovolacieho s ohľadom na ust. § 455 C. s. p.“).

31. Dovolací súd indikoval v ďalšom konaní, na ktorú vec vrátil, posúdiť (o. i.) platnosť kúpnej zmluvy z 19. septembra 2007 uzavretej žalobcami 1/ a 2/ ako predávajúcimi a žalovaným 3/ ako kupujúcim majú na zreteli v jeho zrušujúcom uznesení naznačené parciálne závery a právne pravidlá. Hoci pre ďalšie konanie a rozhodnutie odvolacieho súdu platila bezvýnimočne zásada viazanosti a podriadenosti právnym názorom vysloveným dovolacím súdom, túto viazanosť odvolací súd, hoci v dôvodoch svojho rozhodnutia tvrdí opak („pri svojom rozhodovaní postupoval v súlade s právnym názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako súdu dovolacieho s ohľadom na ust. § 455 C.s.p.“), v skutočnosti nerešpektoval. Z jeho rozhodnutia nevyplýva, že by dôvodom pre nerešpektovanie záväzného právneho názoru dovolacieho súdu bola niektorá okolnosť, ktorá v zmysle právnej teórie a zaužívanej súdnej praxe dovoľuje odvolaciemu súdu výnimočne neriadiť sa kasačnou záväznosťou zrušujúceho rozhodnutia dovolacieho súdu a v ňom zaujatým právnym názorom dovolacieho súdu (k účinkom kasačnej záväznosti pozri bližšie uznesenie najvyššieho súdu z 31. marca 2016 sp. zn. 3 Cdo 12/2016). Viazanosť súdu nižšieho stupňa právnym názorom súdu vyššieho stupňa je vykonaním ústavného princípu práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces, ktorého je integrálnou súčasťou. Nerešpektovanie právneho názoru dovolacieho súdu vyjadreného v zrušujúcom rozhodnutí je preto porušením tak ustanovenia § 455 CSP, ako aj základného práva strany na súdnu a inú právnu ochranu.

32. Pokiaľ sa odvolací súd obmedzil (len) na konštatovanie správnosti skutkových a právnych záverov súdu prvého stupňa podľa § 387 ods. 2 CSP, urobil tak v rozpore s právnym názorom vysloveným dovolacím súdom, pretože súd prvej inštancie posudzoval platnosť kúpnej zmluvy z 19. septembra 2007 z iných hľadísk (nedostatok vážnosti vôle, rozpor s účelom zákona a jeho obchádzanie, nezaplatenie kúpnej ceny) než naznačil dovolací súd v zrušujúcom uznesení.

33. Na základe výsledkov meritórneho dovolacieho prieskumu dovolací súd uzatvára, že nerešpektovaním pravidla riadneho odôvodnenia rozhodnutia súdu došlo v konaní k procesnej vade v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Váda tejto povahy je dôvodom, ktorý zakladá nielen prípustnosť dovolania, ale zároveň aj jeho dôvodnosť. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu je ustálená v tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v § 420 CSP, dovolaním napadnuté rozhodnutie je potrebné zrušiť bez toho, aby sa dovolací súd zaoberal správnosťou právnych záverov, na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 44/2015, 2 Cdo 111/2014, 3 Cdo 4/2012, 4 Cdo 263/2013, 5 Cdo 241/2013, 6 Cdo 591/2015, 7 Cdo 212/2014, 8 Cdo 137/2015).

34. Z dôvodu procesnej vady podľa § 420 písm. f/ CSP dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu aj vo výroku, ktorým odvolací súd pripustil späťvzatie žaloby voči žalovaným 1/ až 5/ a konanie voči nim zastavil. Napriek uplatneniu dispozičnej zásady, pre účinnosť späťvzatia žaloby sa niekedy (ak nedôjde k späťvzatiu žaloby skôr, než sa začalo predbežné prejednanie sporu podľa § 168 CSP alebo pojednávanie) vyžaduje stanovisko žalovaného. Súd má preto povinnosť, skôr ako rozhodne o tom, či konanie (čiastočne) zastaví vyzvať žalovaného, aby sa vyjadril, či so späťvzatím súhlasí alebo nie. Zo spisu vedeného v preskúvanom spore nevyplýva, že by odvolací súd, ktorému bolo 23. decembra 2016 doručené späťvzatie žaloby voči žalovaným 1/ až 5/, doručil tento procesný úkon žalovaným na vyjadrenie.

35. Dovolací súd naostatok zrušil aj výrok napadnutého rozsudku odvolacieho súdu o trovách konania („Žalovaným 1/ a 2/ sa priznáva náhrada trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %“). Podľa názoru dovolacieho súdu z takto formulovaného rozhodnutia o trovách konania nevyplýva, voči ktorým žalovaným sa náhrada priznáva, resp. ako sa rozhodlo o náhrade trov v súvislosti so zastavením konania voči niektorým žalovaným.

36. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

37. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.